

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Історія дошкільної педагогіки

вибіркова

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи (назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>ПЕРЕПЕЛЮК Інна Романівна</u> , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	http://preschool.cv.ua/perepeliuk_inna_romani_vna/
Контактний тел.	
E-mail:	i.perepeliuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: середа з 14.30. до 16.30 ауд. 531, корпус № 8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю): п'ятниця з 13.00 до 14.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Силабус навчальної дисципліни «Історія дошкільної педагогіки» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Форма підсумкового контролю – залік.

2. Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів із становленням та розвитком теорії та практики навчання й виховання дітей дошкільного віку в різні історичні періоди, з педагогічною діяльністю і творчою спадщиною видатних педагогів минулого і сучасності, формування інтересу до історії педагогіки як історії загальнолюдської культури.

3. Пререквізити.

Навчальна дисципліна «Історія дошкільної педагогіки» спирається на знання студентами основ історії України, всесвітньої історії, «Педагогіки дошкільної» та ін.

4. Результати навчання

знати:

- основні етапи розвитку зарубіжної і вітчизняної навчально-виховних систем;
- цілі суспільства щодо виховання особистості на різних етапах розвитку людської цивілізації;
- педагогічні концепції минулого та сучасності, внесок вітчизняних педагогів у світову педагогічну спадщину;
- біографічні дані видатних педагогів минулого та їхні провідні ідеї;
- погляди провідних вітчизняних і зарубіжних педагогів щодо навчання та виховання дітей;
- особливості національної системи навчання і виховання, її становлення та розвиток.

вміти:

- вивчати й аналізувати історико-педагогічну літературу, різні педагогічні концепції, підходи до процесу виникнення й розвитку педагогічної думки загалом;
- оперувати педагогічною термінологією;
- виділяти позитивний досвід, продуктивні ідеї минулого й визначати можливості та шляхи їх використання в сучасних умовах;
- аналізувати, зіставляти, порівнювати певні педагогічні явища в їх ретроспективі;
- застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 Дошкільна освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього й дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, а також у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов

Загальні компетентності

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПР-09. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

Компетентності, визначені професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (*громадянська компетентність*).

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (*культурна компетентність*).

Професійні компетентності

Трудові функції:

А. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу

А 1.1. *Прогностична.* Здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу.

А 1.2. *Прогностична.* Здатність до цілепокладання, самоорганізації та підготовки до здійснення освітнього процесу.

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу

В 2.2. *Педагогічне партнерство.* Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

Г. Професійний розвиток та самовдосконалення

Г.1.1. *Здатність до навчання впродовж життя.* Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.

Г.1.2. *Здатність до навчання впродовж житт* Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1-4	весняний	3	90	30	–	30	–	30	–	залік
Заочна			3	90	12	–	–	–	78	–	залік

5.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					с.р.
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Історія зарубіжної освітньо-виховної теорії та практики з давніх часів до початку XIX ст.												
Тема 1. Вступ у вивчення курсу «Історія дошкільної педагогіки». Виховання у первісному суспільстві та стародавні часи	10	2	2	–	–	6	10	1	–	–	–	–	9
Тема 2. Педагогічна діяльність та ідеї Яна Амоса Коменського	5	2	2	–	–	1	5	1	–	–	–	–	4
Тема 3. Педагогічна діяльність та ідеї Дж. Локка	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	–	5
Тема 4. Педагогічні ідеї Жан-Жака Руссо	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	–	5
Тема 5. Педагогічна	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	–	5

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
діяльність та ідеї Йогана Генріха Песталоцці												
Разом за ЗМ 1	30	10	10	–	–	10	30	2	–	–	–	28
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Суспільне дошкільне виховання за кордоном у XIX – на початку XX ст.											
Тема 1. Суспільне дошкільне виховання в країнах світу в XIX – на початку XX ст.	6	2	-	–	–	4	6	2	–	–	–	4
Тема 2. Педагогічна діяльність та ідеї Фрідріха Фребеля	8	1	2	–	–	5	8	–	–	–	–	8
Тема 3. Педагогічна діяльність та ідеї Марії Монтессорі	6	1	2	–	–	3	6	–	–	–	–	6
Разом за ЗМ 2	20	4	4	–	–	12	20	2	–	–	–	18
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3. Теорія й практика виховання дітей дошкільного віку в Україні (кінець XIX – середина XX ст.)											
Тема 1. Суспільне дошкільне виховання в Україні в кінці XIX – на початку XIX ст.	5	2	2	–	–	1	5	2	–	–	–	3
Тема 2. Видатні педагоги-організатори та теоретики суспільного дошкільного виховання початку XX ст. Педагогічна діяльність та ідеї Софії Русової	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	5
Тема 3. Освіта, суспільне дошкільне виховання в Україні у 20-30-ті роки	5	2	2	–	–	1	5	2	–	–	–	3
Тема 4. Педагогічна діяльність та ідеї А.С. Макаренка	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	5
Разом за ЗМ 3	20	8	8	–	–	4	20	4	–	–	–	16
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 4. Сучасна освіта, суспільне дошкільне виховання та педагогічна наука в Україні											
Тема 1. Розвиток суспільного дошкільного виховання., педагогічної	5	2	2	–	–	1	5	2	–	–	–	3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
думки в Україні у 40-90 рр.												
Тема 2. Педагогічна діяльність та ідеї В.О. Сухомлинського	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	5
Тема 3. Відродження суспільного дошкільного виховання в Україні у часи державної незалежності	5	2	2	–	–	1	5	2	–	–	–	3
Тема 4. Історія становлення дошкільної освіти на Буковині	5	2	2	–	–	1	5	–	–	–	–	5
Разом за ЗМ 4	20	8	8	–	–	4	20	4	–	–	–	16
Усього годин	90	30	30	–	–	30	90	12	–	–	–	78

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Назва тем семінарських занять	Можливі види завдань для самостійної роботи до семінарського заняття	Можливі види навчальної роботи на семінарському занятті
Вступ у вивчення курсу «Історія дошкільної педагогіки». Виховання у первісному суспільстві та стародавні часи	1. Узагальнення навчального матеріалу у вигляді таблиць і схем. 2. Вивчення актуальних питань теми заняття 4. Формування джерельної бази до дисципліни. 5. Узагальнення та систематизація теоретичного матеріалу та його захист (презентація, доповідь та ін.).	1. Перевірка виконання домашніх завдань. 2. Обговорення навчальних питань, або тестова перевірка знань. 3. Письмова самостійна чи контрольна робота. 4. Розв'язування задач та виконання вправ. 5. Захист мультимедійних презентацій.
Педагогічна діяльність та ідеї Яна Амоса Коменського		
Педагогічна діяльність та ідеї Дж. Локка		
Педагогічні ідеї Жан-Жака Руссо		
Педагогічна діяльність та ідеї Йогана Генріха Песталоцці		
Педагогічна діяльність та ідеї Фрідріха Фребеля		
Педагогічна діяльність та ідеї Марії Монтессорі		
Суспільне дошкільне виховання в Україні в кінці XIX – на початку XIX ст.		
Видатні педагоги-організатори та теоретики суспільного дошкільного виховання початку XX ст. Педагогічна діяльність та ідеї Софії Русової		
Освіта, суспільне дошкільне виховання в Україні у 20-30-ті роки		

Педагогічна діяльність та ідеї А.С. Макаренка		
Розвиток суспільного дошкільного виховання., педагогічної думки в Україні у 40-90 рр.		
Педагогічна діяльність та ідеї В.О. Сухомлинського		
Відродження суспільного дошкільного виховання в Україні у часи державної незалежності		
Історія становлення дошкільної освіти на Буковині		

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

- *поточний контроль* (максимально – 40 балів): оцінюється робота студентів на семінарських заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання студентами, практичних завдань, творчих робіт, презентацій, тестових і письмових робіт;
- *рубіжний контроль* (максимально – 20 балів за чотири модулі): за 5-тибальною шкалою оцінюються модульні письмові роботи у кінці модуля 1,2,3 та модуля 4;
- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів): залік. Форма проведення – автоматизоване тестування у системі Moodle.

Бал, отриманий на екзамені, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

За умов організації освітнього процесу в *онлайн-режимі* лекційні, семінарські, практичні заняття проводяться на платформах (*Moodle, Zoom, Google Meet, Google Classroom, BigBlueButton*). Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання (контроль) реалізуються у формі виконання розроблених викладачем автоматизованих тестів (*система Moodle, Google Forms, Quizlet*) та завдань.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі проекти);
- доповіді, реферати, презентації за обраною темою;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- реферування наукової літератури;
- створення структурних (візуальних) схем;
- виконання творчих завдань (доповіді, проекти, огляди тощо);

Підсумкова оцінка складається з таких елементів:

- робота на семінарських заняттях – 20 балів
- виконання самостійної роботи – 20 балів
- виконання модульних робіт – 20 балів
- залік – 40 балів.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за усіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол No2 від 24 лютого 2020 року).

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	Відмінно
	B (80–89)	Дуже добре
	C (70–79)	Добре
	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Не зараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «зараховано» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «не зараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «не зараховано» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)	Кількість балів	Сумарна
---	-----------------	---------

										(залікова робота)	к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3			
2	2	4	4	4	4	4	4	4			
Змістовий модуль №3						Змістовий модуль №4					
T1	T2	T3	T4			T2	T3	T4	T1		
3	3	3	3			4	4	4	4		

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України : підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ : Либідь, 2006. 424 с.
2. Задорожна-Княгницька Л.В, Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
3. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / за ред. В.Г. Кременя. Київ : Знання, 2005. 767 с.
4. Коваленко Є.І., Белкіна Н.І. Історія зарубіжної педагогіки. Хрестоматія : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
5. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.метод. посібник. Вид. 4те,. Навч. пос. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. 190 с.
URL:https://shron1.chtyvo.org.ua/Levkivskyi_Mykhailo/Istoriia_pedahohiky.pdf
6. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. 4-те видання, перероблене. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
7. Радул О. Історія педагогіки України Х-ХVII століть: Персоналії. Навчальне видання. Київ : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2005. 238 с.
8. Стельмахович М. Вибрані педагогічні твори. У двох томах. Том 2. Українська етнопедагогіка / упоряд. Л. Калуська, В. Ковтун. М. Ходак / за заг. ред. Л. Калуської. Івано-Франківськ-Коломия. Видавничо-поліграфічне товариство «Вік». 2012. 462 с.
9. Улюкаєва І.Г. Історія дошкільної педагогіки: підручник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016. 424 с.

7.2. Допоміжна

1. Видатні українські педагоги: інформаційний довідник / авт. упор. Л.В. Калуська. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 224 с.
2. Джаман Т.В. Історія педагогіки України. Київ: Новий світ-2000, 2020. 288 с
3. Малихін А. О. Історія педагогіки в схемах, таблицях, ілюстраціях. Харків: ПромАрт, 2019. 324 с.
4. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю., Осьмук Н. Г., Чистякова І. А. Практикум з історії педагогіки: навч.-метод.посіб. Вид 4-те, доповнене й перероблене. Суми: Видво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 165 с
5. Джус О. Творча спадщина Софії Русової періоду еміграції. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 260 с.
6. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. Ч 2. 360 с.
7. Нагачевська З.І. Педагогічна думка і просвітництво в жіночому русі Західної України(друга половина XIX ст.. – 1939 р.): монографія. Івано-Франківськ: Підприємець Третяк І.Я., 2007. 764 с.
8. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.

9. Сухомлинська О.В. Історія педагогіки як наука і як навчальний предмет : актуальні проблеми. *Шлях освіти*. 2003. № 1. С.39-73.

10. Українська педагогіка в персоналіях: у 2-х кн.: навч. посібник / за ред. О.В. Сухомлинської. Київ : Либідь, 2005. Кн. 1. 624 с.; Кн. 2. 552 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>

2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>

3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>

6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>